

Sufinansira
Evropska unija

ERASMUS-SPORT-2022-SSCP
101090433 — GTOF

АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ У ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
О ПРОЈЕКТУ	3
О ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ.....	3
АНАЛИЗА ТРЕНУТНЕ СИТУАЦИЈЕ У ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ У СРБИЈИ.....	6
УВОД.....	6
ПОСТОЈЕЋА ТРЕЈЛ ТАКМИЧЕЊА У СРБИЈИ.....	6
ТАКМИЧЕЊА ПЛАНИНАРСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ.....	6
ТАКМИЧЕЊА СРПСКОГ АТЛЕТСКОГ САВЕЗА.....	8
ТАКМИЧЕЊА ВАН РЕГИСТРА	9
ЗАКЉУЧАК.....	10
АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ У ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ У СЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ.....	11
УВОД.....	11
РАНИ ПОЧЕЦИ ТРЕЈЛ ТРЧАЊА У СЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ.....	11
АСОЦИЈАЦИЈА ЗА ТРЕЈЛ ТРЧАЊЕ - TREX	11
АФМ - АТЛЕТСКА ФЕДЕРАЦИЈА МАКЕДОНИЈЕ.....	13
ФПСМ – ПЛАНИНАРСКА ФЕДЕРАЦИЈА МАКЕДОНИЈЕ	14
ЗАКЉУЧАК.....	14
АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ У ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ У СЛОВЕНИЈИ.....	15
УВОД.....	15
ТИПОВИ ТАКМИЧЕЊА.....	15
АСОЦИЈАЦИЈА ЗА ПЛАНИНСКО ТРЧАЊЕ – АТЛЕТСКИ САВЕЗ СЛОВЕНИЈЕ.....	16
ДИСТАНЦЕ.....	17
ТРЕНЕРИ.....	18
ЗАКЉУЧАК.....	18
САЖЕТАК АНАЛИЗЕ.....	19
АУТОРИ	20

УВОД

О ПРОЈЕКТУ

Пројекат «ЗЕЛЕНЕ СТАЗЕ БУДУЋНОСТИ» има за циљ да подстакне укључивање адолесцената у оутдор спортове и њихово еколошко образовање са фокусом на трејл трчање.

Проблем савременог доба је отуђеност адолесцената, и деце уопште, од активности у природи и спорта уопште, посебно спортова на отвореном, а самим тим и од саме природе. Последице овога огледају се у нездравом - седећем начину живота и неправилном односу према природи и еколошким проблемима.

Циљ пројекта је повећање броја адолесцената у спорту кроз трејл трчање, јер смо анализирали тренутну ситуацију у земљама пројекта и закључили да се овим спортом највише бави средовечна популација. Према доступним подацима, учешће такмичара до 18 година је тренутно на ниском нивоу – у Северној Македонији око 2%, у Србији око 7%, у Словенији око 18%.

Трејл трчање се одвија у природи и у већини случајева у заштићеним подручјима, па је ово идеално место за еколошку едукацију.

О ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ

Неки га називају трејл трчање (trail running), други планинско трчање (mountain running), или небеско трчање (skyrunning). Како год да назовемо трчање на отвореном простору на природним теренима, то није једна дисциплина, већ комплетан и сложен спорт. Ради поједностављења користићемо термин „трејл трчање“.

Дакле, трејл трчање је спорт који укључује трчање или ходање по обележеним стазама у природи, користећи све погодности предела у којима се одвија (најчешће шуме и планине,) и омогућава такмичарима да открију нове регионе.

У питању је стари спорт који није био популаран и профитабилан све до раних 2000-их, а структура такмичења се стално мењала. У задњих 15-ак година појавиле су се нове федерације или приватне организације које организују такмичења у различитим трејл дисциплинама на међународном нивоу, па је ситуација неретко конфузна. Често дође до забуне, јер у једној години имамо

неколико светских шампиона и понекад на истој дистанци, али под окриљем различитих организација.

Листа међународних првенстава:

- СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ПЛАНИНСКОМ И ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ (WORLD MOUNTAIN & TRAIL RUNNING CHAMPIONSHIPS): (WMRA, ITRA, IAU, World Athletics) учествују национални савези.
 - Класично планинско трчање (Classic Mountain Running - око 12km- D+600-1000m, техничке незахтевне стазе), категорије: мушкарци, жене, U20м, U20ж.
 - Планинско трчање узбрдо (Uphill Mountain Running - 4-7km, D+700-1,000m, технички незахтевне стазе), категорије: мушкарци, жене
 - Кратки трејл (Short Trail Running - око 40km, D+2,000-3,000m), категорије: мушкарци, жене
 - Дуги трејл (Long Trail Running - са. 80km, D+3,500-6,000m), категорије: мушкарци, жене
- СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У НЕБЕСКОМ ТРЧАЊУ (SKYRUNNING WORLD CHAMPIONSHIPS): (ISF – UIAA) учествују национални савези.
 - Вертикални километар (Vertical Kilometer - 2-4km, D+1000m), категорије: мушкарци, жене, U23, U20, U17
 - Небеска трка (Skyrace - 20 до 49km, D+ > 1200m, технички захтевне стазе), категорије: мушкарци, жене // U23, U20 и U17 на краћим дистанцама.
 - Небеска Ултра (Sky Ultra - 50 до 99km, D+ > 3,000m, технички захтевне стазе), категорије: мушкарци, жене
- СВЕТСКА УТМБ СЕРИЈА (UTMB WORLD): (UTMB Series, приватно такмичење) учешће на основу резултата и пласмана у квалификационим тркама (отвореног типа)
 - 50K (ОСС, 55km, D+3500m), категорије: мушкарци, жене,
 - 100K (ССС, 100km, D+6100m), категорије: мушкарци, жене,
 - 100М (UTMB 170km, D+10.000m), категорије: мушкарци, жене,

- ГОЛДЕН ТРЕЈЛ СВЕТСКА СЕРИЈА (GOLDEN TRAIL WORLD SERIES): (приватно такмичење)
 - Средње дистанце – стазе су различите од технички незахтевних до технички захтевних, категорије: мушкарци, жене
- СПАРТАН ТРЕЈЛ СВЕТСКО ПРВЕНСТВО (SPARTAN TRAIL WORLD CHAMPIONSHIP): (приватно такмичење)
 - 2 првенства/серије, средње или дуге дистанце, 2 circuits

АНАЛИЗА ТРЕНУТНЕ СИТУАЦИЈЕ У ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ У СРБИЈИ

УВОД

Трејл трке су све популарнији вид спортских активности широм света, па тако и у Србији. Ова врста трка, које се одржавају ван стадиона и уређених путева, привлаче све већи број учесника и публике. У Републици Србији, такмичења у трејл тркама организују национални грански спортски савези, Српски атлетски савез и Планинарски савез Србије. Међутим, поред званично регистрованих такмичења, све је присутније организовање трка од стране различитих удружења грађана ван регистара спортских делатности, и без одговарајућих дозвола за рад.

У наставку ће се анализирати постојећа стања у трејл такмичењима у Србији, учешће младих у овим такмичењима и идентификовати изазове.

ПОСТОЈЕЋА ТРЕЈЛ ТАКМИЧЕЊА У СРБИЈИ

ТАКМИЧЕЊА ПЛАНИНАРСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

Планинарски савез Србије организује такмичења у три сродне дисциплине под заједничким називом Планинско трчање:

- планинарски треккинг
- Трејл
- Планинско трчање/скајранинг

Такмичења у планинарском треккиngu су скуп планинарских такмичења у пешачењу и/или трчању, које се одржава на планинарско-пешачким теренима, по унапред одређеним и јасно обележеним стазама различитих дужина и захтевности које су припремљене у складу са одлуком КПТ за припрему стаза за такмичење у планинарском треккиngu.

Организатор за свако коло припрема три стазе: кратка 10-15 км, средња 20-25 км и дугачка 30-35 км. Организују се две врсте такмичења у планинарском трекингу: Лига и Државно првенство.

Такмичења у оквиру Лиге су отвореног карактера. Право учешћа на такмичењима у планинарском трекингу имају сви грађани из земље и иностранства, здравствено способни, са потписаном Изјавом о такмичењу на сопствену одговорност.

Право на бодовање у сваком колу и у генералном пласману имају искључиво чланови ПСС-а, са овереним такмичарским књижицама за текућу годину и лекарским прегледом. Сва друга лица имају право рекреативног учешћа.

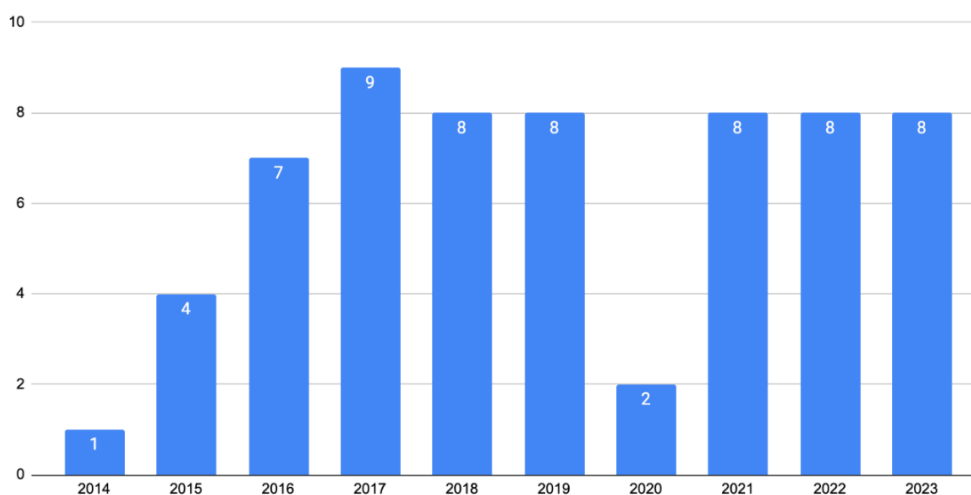
Категорије за које се вреднују резултати су:

- Мушка и женска – појединачна (апсолутна)
- Мушка и женска – екипно
- Мушка и женска – јуниорска (до 18 година)

Јуниори су до 2022. године могли да се такмиче на краткој и средњој стази, али је од сезоне 2023. године донета одлука да им је дозвољено учешће само на краткој стази.

Такмичења у оквиру Трекинг лиге Србије се организују од 2014. год када је организовано једно промотивно коло. Након тога број трка у оквиру Лиге сваке године полако расте, да би се усталио на око 8 трка годишње.

Број одржаних трка по годинама - Трекинг лига Србије

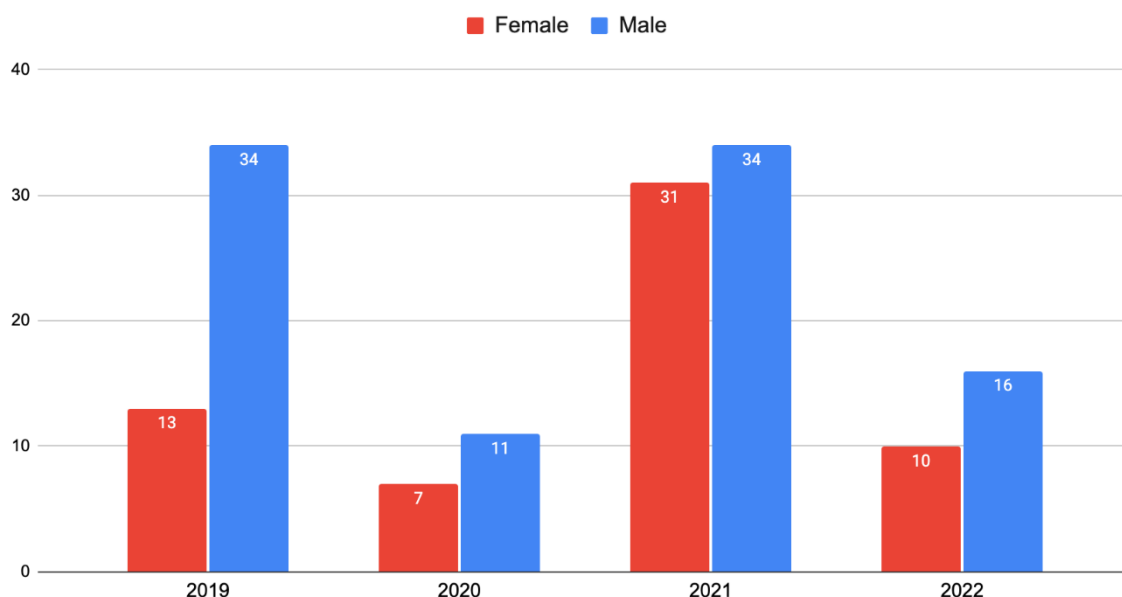

Просечан број такмичара по трци, на годишњем нивоу у предходним годинама је сличан и износи око 250 такмичара.

С обзиром на чињеницу да Планинарски савез Србије има 195 клубова, преко 21000 чланова, од којих се такмичењима бави тек нешто више од 1000 спортиста у 7 дисциплина планинарства, број учесника млађих од 18 година на трејл тркама, приказан на доњем графику, можемо сматрати занемарљивим.

Trekking and trail league of Serbia

Number of participant younger than 18 years

Проценат боја такмичара у млађим категоријама, у односу на укупан број такмичара износио је:

- 2021. год: 9,7%
- 2022. год: 5,9%

На такмичењима у оквиру дисциплине Скуруннинг (којом руководи Комисија за планинско трчање) до сада није било дозвољено учешће јуниора. Од ове године у плану је организација посебне трке која ће се бодовати за јуниорско првенство Србије у планинском трчању).

ТАКМИЧЕЊА СРПСКОГ АТЛЕТСКОГ САВЕЗА

Српски атлетски савез организује такмичења у дисциплини планинско трчање према правилима Светске организације за планинско трчање WMPA, на стазама краћим од 10 км. Дужине стаза у овој дисциплини знатно су краће од оних у планинарству и износе од 2 до 6 км за млађе категорије (јуниори и пионири).

Српски атлетски савез организује максимум једну трку годишње у овој дисциплини која се води као државно првенство. На овим такмичењима могу учествовати искључиво регистровани чланови атлетских клубова САС, са важећим такмичарским књижицама.

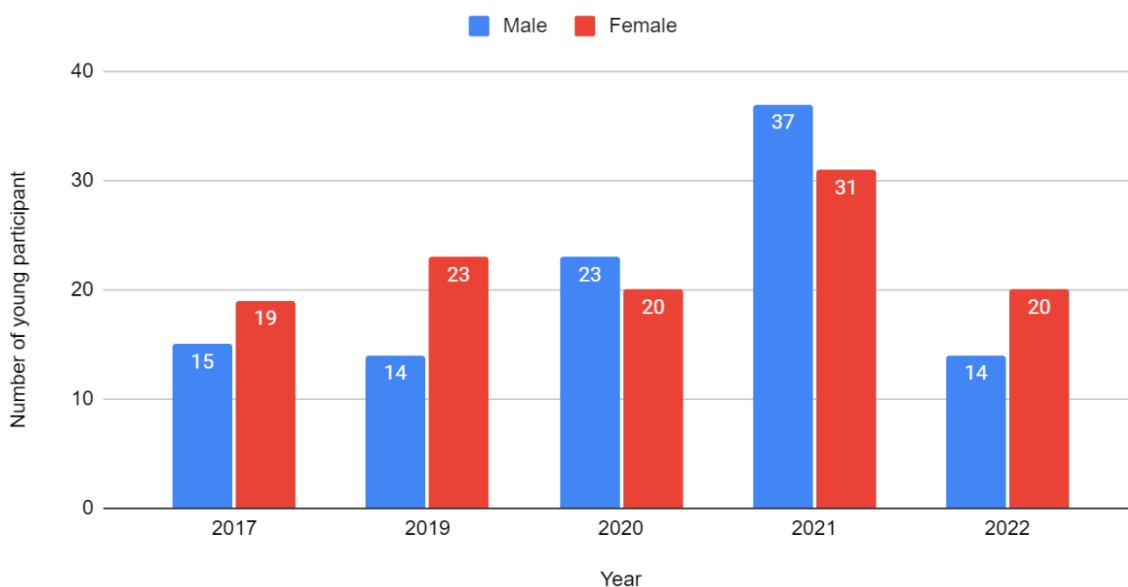
На основу графикана који приказује број учесника на државним првенствима у планинском трчању САС, може се закључити да је број учесника у млађим категоријама углавном константан, са изузетком 2021. године када је био у благом порасту.

Велику разлику у односу на планинарство чини проценат броја млађих у односу на укупан број такмичара по трци, који је у последње три године износио:

- 68% 2020. године,
- 83% 2021. године и
- 65% у 2022. години.

Mountain running Serbian athletic federation

Number of participant younger than 18 years

ТАКМИЧЕЊА ВАН РЕГИСТРА

Одређени број трка које се организују у природи, ван уређених путева и које се могу сврстати у трејл формат, организују удружења грађана, па чак и неформалне групе кој не припадају ни једној кровној организацији или гранском спортском савезу. Најчешће овакве трке немају овлашћене стручњаке у спорту са важећим и признатим лиценцама, судије, делегате и јасна спортска правила односно пропозиције. Неоптерећени законским обавезама, број неформалних

организатора трка из године у годину расте, а додатно им иде на руку спорост државне бирократије и недовољан број спортских инспектора.

До података о броју учесника и учешћу млађих категорија, из горе наведених разлога, у овом тренутку је тешко доћи.

ЗАКЉУЧАК

На основу свега наведеног можемо закључити да трејл трчање као формат такмичења има перспективу и потенцијал за привлачење већег броја младих од тренутног. Са друге стране, недостатак системских решења у овој области, нејасне надлежности међу организацијама и недостатак контроле од стране државе представљају највеће изазове.

Препоруке за унапређење учешћа младих у трејл такмичењима могле би бити у смеру:

- Развијања програма и догађаја који су усмерени на подршку младима у трејл тркама (радионице, кампови, бесплатни тренинзи).
- Повећања финансијске доступности такмичења за младе учеснике (смањење трошкова регистрације, путовања и смештаја).
- Повећања видљивости такмичења и промовисање здравог животног стила кроз друштвене мреже и кампање.
- Едукација учесника о здравој исхрани и припреми за такмичење.

АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ У ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ У СЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ

УВОД

Трејл трчање је релативно нов спорт у Републици С. Македонији са својим почецима од 2005. године. Као и (скоро) сваки други спорт, с једне стране се њиме рекреативно баве сами тркачи или на неким организованим манифестацијама, а са друге практикује се у спортским клубовима који су у саставу Атлетског савеза С. Македоније.

Највећи део тркача у Северној Македонији чине углавном рекреативци, а врло мало (или нимало) њих се бави спортом на професионалном нивоу. Разлози за ово су вишеслојни и леже углавном у начину на који је то организовано и регулисано на националном нивоу, слабом интересовању за бављење оутдор спортовима и недостатку свеукупне свести људи о предностима активности у природи и на планинама. Такође, један од фундаменталних разлога зашто нема професионалних тркача је недостатак организованог омладинског система у секцији планинског трчања у органу управљања спортом – Атлетском савезу Македоније.

РАНИ ПОЧЕЦИ ТРЕЈЛ ТРЧАЊА У СЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ

2005-2009 Национална лига у планинском трчању (ПСМ) - Ово су прве организоване манифестације организоване у оквиру Лиге планинског трчања коју одржава Планинарска федерација Македоније (тада Планинарски савез Македоније) и по правилима WMRA. Организован је у временском распону од пет година и организоване су трке на неким од виших планинских венаца у Македонији (Солунска Глава, Водно-Матка, Кајмакчалан, Пелистер, Осогово итд.). Иако ју је организовао Планинарски савез, јер се звала Национална лига у планинском трчању, највише учесника били су тркачи комбиновани из Атлетских клубова или припадници Војске Македоније и чланови неких планинарских клубова. Ниједан омладински систем није био укључен у ове тркачке лиге, а број одраслих тркача варирао је око 20-30 тркача по трци.

АСОЦИЈАЦИЈА ЗА ТРЕЈЛ ТРЧАЊЕ - TREX

2011. године Трајче Панковски је у оквиру годишњег плана Планинарског клуба Макпетрол из Скопља организовао је трка Крали Марко Траилс у Прилепу. До 2013. године ју је организовао тај планинарски клуб, а од 2014. године трку организује посебан званични орган - Удружење за траил трчање ТРЕКС - из Скопља. До сада ова трка има најдужу традицију од свих трејл трка у С.

Македонији и представља прву трку за многе тркаче у нашој заједници. Организатори трке су од самог почетка увидели потребу за укључивањем младих у ову врсту манифестације и почели су да организују и једну дечију трку у оквиру манифестације поред трке за одрасле. Ове трке су биле углавном за млађу децу, узраста од 7-13 година, биле су кратке 1-2 километра и биле су више ревијалне него такмичарске.

У својој традицији, Крали Марко Траилс је сваке године од 2011. до 2019. године одржавао дечије трке (назване Маркукуле Траил) и редовно је окупљао око 30-50 малишана, а на врхунцу током 2016/17/18 на Маркукулама се такмичило око 80-90 малишана узраста до 13 година. Већину деце организовали су наставници физичког у локалним школама, а атмосфера која је допринела тркама одраслих била је сјајна. Иако је манифестација Крали Марко Траилс била годишња, мештани су добро знали за трку и сваке године су се деца враћала на трку. Занимљиво је да је до 2019-2020, а и данас, град Прилеп дао једног од најбољих траил тркача из наше земље у мушкој и женској категорији. Организатори су чврсто уверени да је разлог за то Крали Марко Траилс.

Удружење за траил трчање ТРЕКС организује још три трке у свом календару, а то су: Водно-Матка Трејл, Струмина Трејл и Охрид Ултра-Трејл, али поред главних трка за одрасле није било прилике да се организује оваква трка за децу. Ипак, организатори желе да се прилагоде и раде на промоцији и расту потенцијала младих у трејл трчању у свом систему догађаја. Од 2021. године на Водно-Матка Трејлу је организована трка на 10 км за тркаче у јуниорској категорији (13-18 година).

АФМ - АТЛЕТСКА ФЕДЕРАЦИЈА МАКЕДОНИЈЕ

АФМ је званична спортска федерација и тело које регулише атлетска такмичења на стадиону, ван стадиона и планинско трчање у Северној Македонији. Из информативног разговора са генералним секретаром Савеза, а такође и из нашег досадашњег искуства, познато је да је инпут овог тела, али и његових клубова за развојне програме слаб, а посебно за планинско трчање, не постоје системски програми за развој младих, а интересовање родитеља, тркача и клубова за укључивање младих је такође мало.

Атлетски клубови који су под контролом Атлетског савеза Македоније су углавном фокусирани на кратке, средње и дуге стазе (стадионске дисциплине и друмско трчање) за одрасле и мали број јуниора, а остале дисциплине као што су крос или брдско трчање, посебно за тинејџере, уопште нису популарни ни занимљиви за младе тркаче.

На националном нивоу АФМ има обавезу да организује (најмање једно) Државно првенство у планинском трчању и оно се обично састоји од једне кратке трке која се одржава сваке године у којој већина тркача није специјализована за трејл трчање, већ су фокусирани на друге атлетске дисциплине. Обично то није популаран догађај, организација је лоша, а информације оскудне, тако да је већина рекреативних тркача незаинтересована да се укључи и учествује преко неког од атлетских клубова. Једини учесници тог догађаја је 10-15 тркача из атлетских клубова. Не постоји организована лига планинског трчања на различитим локацијама организована од стране различитих клубова или АФМ ни за одрасле ни за младе.

17. Европско првенство у планинском трчању Скопље 2018

У лето 2018. године на планини Водно у организацији Атлетског савеза Македоније одржано је 17. Европско првенство у планинском трчању. Био је то успешно организован догађај са много учесника у јуниорској и сениорској конкуренцији из око 50 земаља. У категорији сениора Македонија је имала 6 тркача који су завршили трку, а најсјајнији тренутак је била укупно 25. позиција у категорији јуниора коју је остварио (тада 17-годишњи) млади Дејан Ангелоски из Охрида. Дејан се до тада бавио атлетиком и то му је била прва велика трка. Дејан је и даље један од најбољих македонских трејл тркача који учествује на тркама широм света. ТРЕКС Скопје је радио као консултант за АФМ у техничкој припреми и постављању рута за 17. Европско првенство у планинском трчању Скопље 2018.

ФПСМ – ПЛАНИНАРСКА ФЕДЕРАЦИЈА МАКЕДОНИЈЕ

Планинарски савез С. Македоније иако је био главни орган који је организовао Лигу у прошлости од 2005-2009. године, данас има мало организованог и структурираног утицаја у спорту планинског (трејл) трчања. Од 2019. године под вођством Александра Кирковског су део Међународне скајранинг федерације и од тада један клуб - ПК Македон организује скајранинг трку Титов Врв Скајрејс која је уједно и национално првенство у скајранингу. Неки од тркача са најбољим резултатима учествовали су на Европском првенству у скајранингу 2021. Ни у оквиру ове организације не постоји систем развоја младих.

ЗАКЉУЧАК

Као што можемо закључити Републици С. Македонији недостају званични, организовани и структурирани програми развоја младих, посебно у трејл/крос трчењу у атлетици. Активности на овом пољу од стране других организација и удружења која се баве трејл трчањем су присутне, али су незнатне и недоследне јер су то годишњи догађаји и те организације треба да посвете више пажње развоју омладинских трка и привлачењу ове врсте учесника поред одраслих.

АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ У ТРЕЈЛ ТРЧАЊУ У СЛОВЕНИЈИ

УВОД

У Словенији постоје разна такмичења у трчању за млађе категорије, конкретно може се да говоримо о такмичењима за децу узраста од вртића до јуниора. Обично су то неки програми на државном нивоу у смислу здравог и активног коришћења слободног времена. Генерално, у Словенији постоји снажан тренд активног провођења времена у природи.

У основној и средњој школи трчање је обавезан део физичког васпитања у различитим облицима:

- трчање на стази,
- крос кантри,
- оријентација
- планинско трчање.

Учешће у трчању је обично добровољно или је део тренинга и плана неког спортског клуба чија специјалност није обавезно трчање (фудбал, бициклизам...).

Сви облици трчања као спорта су под окриљем Атлетског савеза Словеније.

ТИПОВИ ТАКМИЧЕЊА

У Словенији се такмичења организују у оквиру неких програма активности за најмлађе – на пример, у вртићима где имају такмичења за Златно сунце или слично.

Школска такмичења се организују у основној школи у оквиру редовног образовног програма. Прво на нивоу школа, а затим на нивоу општине, региона и на крају државе.

У току школске 2022/2023. године под покровитељством Атлетског савеза организована су следећа такмичења:

- Екипно такмичење у атлетици за основне школе (6.10.2022.)
- Екипно такмичење у атлетици за средње школе (05.10.2022.)
- Првенство Словеније у планинском трчању за основне и средње школе (22.09.2022.)
- Појединачно такмичење у атлетици за основне школе (07.06.2023.)
- Појединачно атлетско такмичење за средње школе (18.5.2023.)
- Првенство Словеније у кросу за основне и средње школе (20.04.2023.)
- Првенство Словеније у уличном трчању за основне и средње школе (22.10.2022.)

Што се такмичења у трчању и оријентацији тиче, оно је под покровитељством Словеначког оријентиринг савеза, где активно тренирају и најмлађе и јуниорске екипе, а постигнути резултати су на светском нивоу.

Наравно, ту су и друга рекреативна локална такмичења где су укључени и најмлађи.

Имајући у виду да је траил трчање сваке године све популарније, све је више организатора трејл трка који у својим такмичењима организују категорије за најмлађе, један од таквих организатора је УТВВ (Ultra Trail Vipava Valley) и наравно ХУТ Словенија (Hg Idrija Ultra Trail).

АСОЦИЈАЦИЈА ЗА ПЛАНИНСКО ТРЧАЊЕ – АТЛЕТСКИ САВЕЗ СЛОВЕНИЈЕ

У Словенији је планинско трчање организовано у оквиру Атлетског савеза Словеније – АЗС, где је Асоцијација за планинско трчање дефинисан Статутом.

Асоцијацијом руководи Извршни одбор. И Асоцијација и Извршни одбор раде по правилима која је одобрио Управни одбор АЗС.

Извршни одбор за планинско трчање при Атлетском савезу Словеније брине о:

- развоју планинског трчања у Словенији
- систему такмичења у Словенији

- такмичењима на националном нивоу (национална првенства, Куп Словеније, изборна такмичења за састав репрезентације)
- наступи словеначког тима на великим међународним такмичењима
- повезаност са WMRA и другим међународним организацијама.

Извршни одбор сваке године организује и углавном финансира наступ словеначке репрезентације на европским и светским првенствима, као и „WMRA омладински куп“ и светско првенство у планинском маратону.

На такмичењима Светског првенства и СП за ветеране помаже у организационом смислу.

ДИСТАНЦЕ

За најмлађе категорије и школска такмичења не постоје посебне норме и услови, једина норма је резултат постигнут у оквиру појединачних такмичења где ограничен број такмичара прелази у виши ниво такмичења.

За такмичења која су под окриљем националних савеза и која се организују само за клубове који су чланови националног савеза, потребно је да такмичари буду регистровани и поседују лиценцу са којом могу да се такмиче. Исто важи и за тренере.

Раздаљине су различите у зависности од узраста такмичара, на пример за децу у вртићима то су удаљености од 100 до 200м.

За државна школска првенства у планинском трчању у питању су следеће дистанце:

- јуниорке 1,6км и 65мD+
- јуниори 2,2км и 110мD+.

У случају Хг Ултра Трејла, дужина стазе за најмлађе је 2,5 км и до максимално 250мD+ са временским ограничењем од 2 часа.

ТРЕНЕРИ

На Факултету спорта и физичког васпитања, школују се наставници физичког васпитања и стичу опште образовање за рад са децом у школи. За специјално образовање за посебну спортску дисциплину морају завршити конкретну специјализацију.

Постоје и други програми где се појединци могу стручно оспособити да постану тренер за одређене спортске дисциплине. Ови програми се обично састоје од неколико нивоа образовања, и до пре неколико година обично су постојала три степена:

- вођа,
- учитељ
- и тренера.

По новој директиви ЕУ о регистрацији стручних радника у спорту, који морају бити уписани у регистар спортских радника при Министарству рада и спорта. Постоје два степена:

- Стручни радник у спорту 1
- и Стручни радник у спорту 2, независно од спортске дисциплине.

Посебни тренинзи за трејл трчање за најмлађе се не организује у смислу посебне обуке у оквиру спортских друштава или клубова. За сада се тренинзи за трејл трчање за најмлађе одвијају у оквиру појединачних породица у којима су и сами родитељи активни траил тркачи.

ЗАКЉУЧАК

Иако је учешће младих у трејл трчању у Словенији релативно распрострањено, очигледан је мали број младих на званичним такмичењима под покровитељством Словеначког атлетског савеза. Разлога је много, али чињеница је да сам Атлетски савез не показује интересовање за афирмацију овог спорта. Такође, велики број популарних трка није везан ни за један спортски савез или су млади првенствено везани за неке друге популарне спортове.

САЖЕТАК АНАЛИЗЕ

Иако трејл трчање постоји релативно дуго, оно је у последњих 10 година доживело експанзију широм света, укључујући Словенију, Србију и Северну Македонију. Ситуација како на глобалном, тако и на регионалном нивоу је да се људи углавном баве овим спортом рекреативно, а већина су бивши спортисти (из различитих спортова) од 25 до 40 година. Удео младих до 18 година је и даље занемарљив. Један од проблема је што трејл трчање није препознато као атрактиван и популаран спорт међу младима. Такође, готово да нема организованог рада са децом у оквиру клубова.

Како на глобалном нивоу тако и на нивоу земаља пројекта приметно је постојање великог броја различитих организација и удружења која се баве организацијом такмичења, што додатно збуњује саме тркаче.

Једна од кључних институција за развој овог спорта је Светска атлетика, али је очигледно да национални атлетски савези Србије и Северне Македоније, а мањим делом и Словеније, не показују посебно интересовање за трејл трчање, односно атлетске дисциплине који се одржавају ван стадиона. Томе у прилог говори и чињеница да на Светском првенству у планинском и трејл трчању крајем 2022. није било представника Балкана. Једина земља која је активно учествовала у сениорским и јуниорским такмичењима под окриљем WMRA и остварила чак и запажене резултате је Словенија.

Такмичења у скајранингу у организацији ISF су постала популарна током последње деценије и било је учешћа сениорских репрезентација из региона на европским и светским првенствима. Међутим, проблем је што формална структура још увек није најјаснија, односно ко све има овлашћења да организује такмичења и ко може да организује рад репрезентације.

У наредном периоду потребно је фокусирати се на развој регионалних центара у градовима који имају јаку трејл заједницу, што захтева развој спортских стручњака – тренера који би требало да раде са младима.

Неопходно је стандардизовати такмичење и повезати организаторе са надлежним националним удружењима. Такође, неопходна је сарадња разних спортских друштава, која се баве трејл трчањем, на националном нивоу. На крају, неопходна је регионална сарадња не само на нивоу Словеније, Србије и Северне

Македоније, већ и других земаља из региона како би се пренела искуства и примери добре праксе, развили спортски стручњаци – тренери и формирала регионална такмичења и уопште промовисало трејл трчање.

Ова анализа као и анализе на енглеском, словеначком и македонском језику биће доступне на веб страници пројекта www.gtof.net.

АУТОРИ

Андреј Ивошев, Планинарски савез Србије
Валентина Токовић, Планинарски савез Србије
Ранко Милановић Тара
Никола Живановић Тара
Игор Јовановски, ТРЕКС
Дејан Крле, ТРЕКС
Јуре Гантар, Хг Идрија
Клара Гантар, ХГ Идрија
Јан Божич, Хг Идрија

